

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Κωφ. I 26/1970*

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

21-10-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἢ ἄμφω. ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

ἄμφω. ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἢ ἄμφω. ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *ἢ ἄμφω. ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὴν θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *ἢ ἄμφω. ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τύπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀγεύρεσιν ἐργασίας ; ... *ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται .. *ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ἢ καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.*

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; *Μηδ. γυμνῶντι. αὐτότρον. αἰγοπροβάτων. αἰαί. βουδ.*

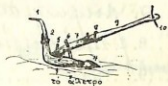
2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Τὸ... 1940.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Τὰ... 1925.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποίητο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάσας τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Μονόφτερον, δίφτερον, τριφύλλιον. Βεραϊφύλλιον, Ἰσταν, Ἰσπανοὶ.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. ξερὸ δίκ. 4. τῖν. 7. βούρα, κ. 10. καρωτίδικα, κ.
2. πιασινός. 5. φέρα (κίω) 8. ἔκωσις.
3. ποδάρικ. 6. σπίνθη, κ. 9. ἀμμάτιομα.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *Τὸ... 1948.*

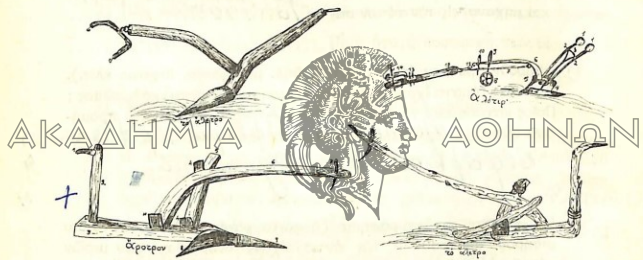
3) Μηχανὴ θερισμοῦ *Τὸ... 1920. σαραζέκ. ὠ. ἴ. β. αὐδ.*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεμασιῶν)... Τό. 1948...

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... Τό... 1950.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινο ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινο ἄροτρον !... Παραδειγματῶς. Ἰβηρικῶν εἰς... αἰαί. ο. ἀδελφῶν. κον. Ἡνωθῶν. εἰς... Ἀρσάα... Ἡφρανακίος... νυμφονίδης... εἰς... Ἀραδίωσος

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτροῦ εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

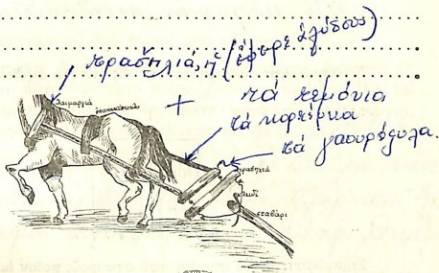
3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινο ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. εἰσραξίον	6. βούζα τ. ἀρματῆ	11.
2. π.ιδι.κός	7. αἰσρωχι.όμα	12.
3. π.ουδαφ.κ.	8. φερό. (μεισί.ε)	13.
4.	9. ν.κ.	14.
5. σ.π.ά.δ.η	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

* Ἰδ. σελ. φωτοφ. 4 -

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἄροτριάσις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τύπον σας. *Ἐπιπέδη ζῦδος καὶ γαυροβύζα*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

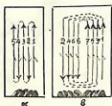
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *Ἐπιπέδη ζῦδος*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
*Με σχοινί, καὶ ἐπιπέδη καὶ κροφίβια καὶ γαυροβύζα
 δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων.....*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.. *Μ.Σ.*... αὐλακιάν... αὐλακία? εὐθείαν... γραμμῶν

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, γνάμεις, σιασιές, μεδράδες κ.λ.π.); .. *εἰς... λωρίδας... (Μροσκαρία, κ.α.)*

..... *3... προδίαση = 1... εὐκίση*.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; .. *Μ.Σ.*.....

..... αὐλακιάν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; .. *Μ.Σ. ... σκαπάνην... ὄδ. αὐτῶν... εὐκίση...*

..... *εὐκίση*.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. *Πλαγίως*.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .. Δι. ἔργα καὶ ὀργώματα

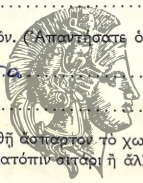
γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. 1) τὸ νιάσμα μαλακῶν
Ιανουάριον (μουσμάμα) 2) Διόχας μαλακῶν
Φεβρουάριον 3) κρήσος Μαρτίου 4) Ἀπρίσιον
4) Διπορὰ 2 πό' Ση. ἐξέμβριον 5) κρη. Διμαφβριού

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

.. 4-5 ὀργώματα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγροναπάουσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
4 π. 5 κ. 3 πος

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχήν; .. 2-3 ὀργώματα

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; β) νημυζα
(μάστιγμα καὶ ζάρασμα) 6) πῶ. 7) τὰ κροδιστῆλα 8
σιτᾶρες

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

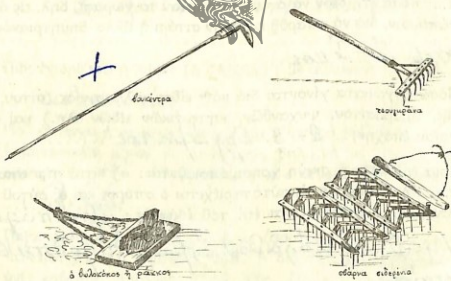
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλιψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ μὲν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μετὰ κατὰ τὸ σκαλί*
κατὰ τὸ βουκέντρον. (ἢ τὸ βουκέντρον)

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραστοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μετὰ τὸ ὄργωμα*
διὰ τὸ βουκέντρον
σβάρνισμα ὑπὸ τοῦ βουκέντρου

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

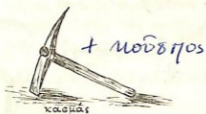
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου και παραθέσατε Ιχνογράφημα ή φωτογραφίαν)

.....
φ.ν.ά.ρ.ι., σιδ.π.ρ.ά.δ.ι. φ.ζ.ν.ά.ρ.ι......

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθούν τον ζευγολάτην (ή ζευγάν)εις το όργωμα και πώς καλούνται οί βοηθοί ούτοι ώς και αι έργασιαί που έκτελουv

.....
Μ. & Ζ. η. η. η. όημογευείας.....

- 7) Ποία χωράφια έκαλλιεργούvτο (ή καλλιεργούvται) διά την σποράν όσπρίων. Πώς έγινετο ή σπορά και ή καλλιέργεια έκάστου είδους.

.....
ε.ι.ε. Μαρτίου γην γαρά το κώρον.....

- 8) Ποία χωράφια έκαλλιεργούvτο (ή καλλιεργούvται) διά τροφάς τών ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

.....
ε.ε. κ.α. ροβοκώραφα (α.μ.μ.ω.δ.η. και
α.ρ.μ.γ.ω.δ.η.).....

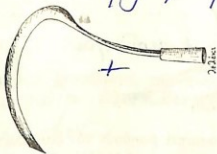
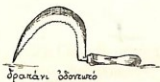
- 9) Πώς έγινετο πρό του 1920 (ή σήμερα) ή καλλιέργεια τών γεωμηλών έσπέρνοντο ή έφυτεύοντο εις αύλάκια ή πρασιές (βραγιές) και άλλως. *ε.φ.α.κ.ν.ο.ο.π.ο. ε.φ.σ. α.ζ.α.μ.α.*.....

Β. Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

α. Έργαλεία θερισμού.

- 1) Με ποίον εργαλείον έθερίζοντο παλαιότερον τά δημητριακά. (Παραθέσατε τό όνομα και Ιχνογράφημα ή φωτογραφίαν αυτού

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Τ.οἰ. Ζ.κ. Πρακτικῶν
 ἀγέ. γ.ο.κ.π.ο. δρεπανία, κ.ά. Ζ.κ. Πάρναμος
 ἀγέ. γ.ο.κ.π.ο. οἰ. "ματουῦνες" Τ.οἰ. Ζ.κ.
 Πρακτικῶν κ.ά. οἰ. ἀγέ. γ.ο.κ.π.ο.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
 Ἰ.κ.ο. δ.κ.α.γ.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
 Ζ.κ. γ.ο.κ.π.ο. ἀγέ. γ.ο.κ.π.ο. εἰ "μούψ. π.ο.υ.ρ.ο.ς".....

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Τ.ε.πυλ.κα.εκ... Παιπ.η.δον*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Δι' ἐπιγυώσεως... ἐξ.ο.α.ι.σ. εἰ.ε.ο.ε. αἰ.ε.ο.ε. αἰ.ε.ο.ε. αἰ.ε.ο.ε.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *1.0.ε.κ... ἀ.μ.ο... π.ο.υ... β.δ.α.φ.α.α*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Α.Κ.Α.Δ.Η.Μ.Α.Γ.Α.Σ. Α.Θ.Η.Ν.Ω.Ν*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίε, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *Οἱ... ἰ.δ.ιο.ι.ο.ι... ἀ.κ.ρ.ι.δ.α.ι.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χερὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

... 2 - 3 ... ἐκ.ο.κ.εἰ.ε.ε. = ... 1 ... ἀ.χ.μ.α.σ.η
... 2 - 3 ... ἀ.χ.μ.α.σ.η = ... 1 ... ἐ.ε.κ.α.κ.εἰ.
Ἔ.κ.α.φ.ο.γ... (μαί. μ.ο.ν.ά.μ.α.υ.ρ.α. καὶ. δ.α.μ.ρ.α.μ.ι.ν.δ.ι.ε.ς)

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. . . *η' ἀγκυλίων* . . .

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; . . .

ἄνδρες καὶ γυναῖκες . . . κ. Μάφου . . .

2) Πὼς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *η.σ. . . ἡμερομισθιον*

*(3 δρα. αἰ. γυναῖκες) (5 δρα. αἰ.
 ἄνδρες) μετὰ μαροκίνα 3 φαγητῶν*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *η.σ. . . μαροκίνα*

*εἰς ἀμφότερας καὶ πύργον ὁ κομ. οὐ-
 κουν. ὑφασμα. αἰ. ἄνδρες μόνον . . .
 εἰς κέν. δεξιάν.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Μοκέ... Τρίτην... ἢ... Δορ. κιν.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

... Ἐφ. δακ... Διάφορα ἄσματα.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαι, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Ἐπιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Ἐθ. κιν. ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

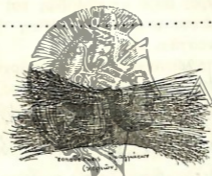
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον, πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...
... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ... ἢ...

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

..η.σ. δεματιῶν. ζυ. κ.δ.ε. ... ζ.δ.κ.α. θ.α.ν.δ.α.
 ..α.ι. ... γ.ο.α.ν.κ.ε. ... β.δ.κ.α.κ. ... καὶ ... δεματιῶν.
 ..δ.φ.δ.δ. ... ζ.γ.ο.α.ν.κ.ι.γ.ο.κ. ... β.π. ... α.δ.β.δ.α.ν.,.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

... 2.0.-3.0. δεμάτια ... δεματιῶν ...
 ..ε.ι.ε. ... κ.α.ν. ... ν.ε.μ.α.ν.ι.α.ι.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *κατὰ... γόν...*
Σανκουάριον.....
.....
.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι ; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Θιά... καὶ... ἀρότρου.....
.....
.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἢ
κοπή, ἢ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....
.....
.....
.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
.....
.....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

δ.υ.ε.ε.κ.κ.π.ρ.ῶ.σ.α.τ.α. κ.τ.ε. κ.ό. ἀλ.ῶ.ν.ι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ;

ἔ.φ.ε.κ.π.ο. κ. ἀλ.ῶ.ν.ι.α. ἤ.κ.α. ὄφ.ρ.α.
... γ.ῶ.ν.ι.ο.ς.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ;

μ.ῶ.φ.ι.δ.π.α.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ... κ.τ.ε.ρ.ε.φ. κ.τ.ε. κ.π.α.ρ.ι.ο.υ.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

.. 6. 7. οἰκογένεια. συγγενεῖς. φίλοι. ἐκ.
 ἀδελφοί. ἀδελφές. τὸ φίλοι. ἀδελφοί.
 παντοφάνως ἡ οἰκογενεῖαι.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεῖται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἐπὶ... ἀρχαῖα... Ἰουλίου... ἀπὸ... ἀρχαῖα... ἀρχαῖα...

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

... ἀρχαῖα... ἀρχαῖα... ἀρχαῖα... ἀρχαῖα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

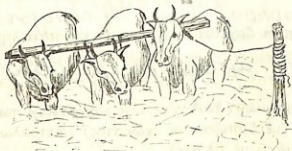
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξείας τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

... Τὰ... ἀρχαῖα... ἀρχαῖα... ἀρχαῖα...

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοδηήποτε ἄλλον.

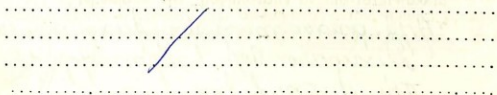

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

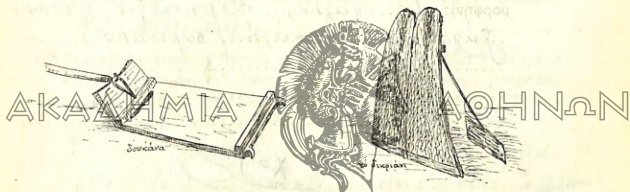
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου ἑλίνας στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουρας, δουκάτη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ αἰωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν λαιμόν ἑκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἢλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἢλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

...ης... δουκάνη... ἀγρόν... γὰρ... καὶ... μωμυῖ...
...ης... δικριάνιον... καὶ... ἀγροῖον... ἄλ... ἄλ...
... αἴμα... ἄφ... κ... κορά... (ἐκ
... γύ... κα... ἐ... ἐ... τὰν...
... (... ἦμα... κορο... γύ... δε... μ... γύ... ο...
- 21 - εἰς κτὲ δουκάνη)

8) Ἄπο ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

? Ἠμέρ. ἀνακαθητινίου. φέσφι. αὐριώδης.
 Δι. ἐμοποίησι. θυγί. 1. ὥραν. κερσί. φ. α.
 ... πικ. φεδ. π. β. ρί. αν.

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντώτον ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ...

... τὸ παλιν, ... ἄρναξ. κ. φ. α. ρ. α. ρ. α.
 ... ξύλου. ... σαρκά, ἢ (σαρωδ. ῥ. α.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

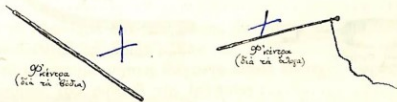
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυς ; ...

... μαζ. δ. κ. α.

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

... Μ. ε. ... ἐ. ῥ. δ. κ. α. ... ἀ. ῥ. α. ο. β. ε. ρ. α.

15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός απλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. απλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ημέραν. 2 + 3 μ. α. γ. ω. μα. κ. α. . . 8 ης
3 ης μ. ο. κ. ε. ο.

16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθούν δια να άποχωρισθούν τὰ άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)
Τό... μάλαμα

17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπάρχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αϊτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωναράοι και άγωγιάτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή αλογα και άνελαμβάνον τον άλωνισμόν
Ίδιος . . . γεωργός . . . ζώα . . . μου . . . ζώα . . .
δυνατόως . . . ζώα . . . άποφύον . . . άφρον
γεωργός . . . κ. κ. α . . . ζώα . . . μου . . . (βόδια . . . δυν άφρον
ζώα . . . κ. κ. α . . . ζώα . . .)

18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπάρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυσ· π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).
Ή κοπάνισμον . . . αυτ. κ. κ. α . . . δάμα . . . ζ. δ. α. κ. δ. ζ. γ. α .
κ. κ. α . . . ζ. γ. φ. ζ. α. δ. ι. σ. α .

19) Ό κόπανος ούτος πώς ελέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τó σχήμα του ;
Μ. ε' . . . ε. κ. κ. α . . . ζ. γ. α . . . (ζ. δ. α . . . ζ. γ. α .
δ. η. α. κ. κ. α . . . φ. α. τ. ο. ζ. α .)

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).. *εἰς... αὐλῆν... εἰς... ἀλώνι... οἰκίαις*

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμουλάτο διὰ τὸ καεῖν μα μικροῦ ἔργου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οικογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἄμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *μ.ε.γ.μ. κ.ε.σ. ο.ι.κ.ο.ρ.ε.υ.ε.ι.α.ε.*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *4.87? εἰς Δείων*
εἰς... δὲ... δ.β.γ.η.κ...

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;
ἤδον... δ... ἀφορα... ε.ε.ματα

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *19.50. Τὸν*
9.φ.ε.ρ.ε... δ.ω.τ.π.α

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Μαχαιρα*

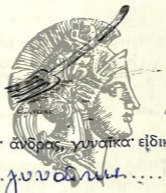
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἐφ' ὧ
Ἐμαίνοι· αὐ· ἀμείνισ· παρ· Δαυροδ· οἰ· Ἰδι· οἰ·
ρι· γκωργ· οἰ· ἀχι· ἐπι· τὸδ· δωροδ· καὶ·
Ἰ· ε· γο· ἄ· β· ο· ἡ· να· μας· θ· εἰ· ψ· ου· ὁ· ἀ· β· ο· ἰ· γ· ο·
· κα· ῥ· ἰ· κ· υ· ν· ι· α· ρ· α·

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....
· μ· ρ· ἰ· ὁ· θ· ε· ρ· υ· οἰ· κ· ῥ· ἰ· κ·
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ;
· ἄ· ν· δ· ρ· α· ς· ν· οἰ· ἰ· γ· υ· ν· αἰ· κ· α· ἰ· μ· ἰ·

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;
· τ· αἰ· μ· οἰ· ν· κ· ε· υ· γ· α·

5) Πῶς γίνεται ἡ ξεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

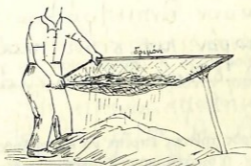
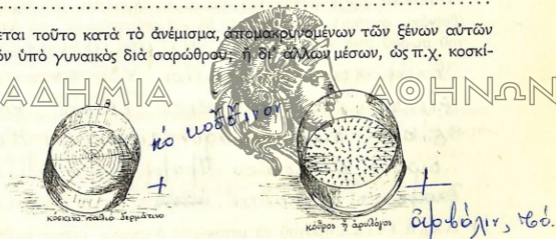

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

.. Διὰ .. κοσκινίσματος ..

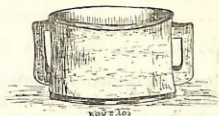
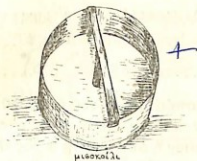
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἔχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *τιμ. ἀμικίων*
εἰς. μίμ. ἄγγυμίων. μελέριον.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο, *ὄχι*,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *νχι*,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μῆτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἔχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

2 ἀμικίων = 1 μετόχ.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιον ἢ παραγωγῇ (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *ἐν. ἀμικίων. ἀμικίων. ἀμικίων. ἀμικίων*

ἐν. ἀμικίων. ἀμικίων. ἀμικίων. ἀμικίων
(πλ. καὶ ἐκ. καμικίων).....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἢ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; *ΕΙΣ... ΑΠΟΚΡΙΣΙΑ... ΔΙΑΦΑ...
... ΔΙΟΙ... ΔΙΟΙ... ΔΙΟΙ...*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... ΔΙΟΙ... ΚΟ.Σ.ΚΙ.Υ. Δ. ΜΑΙ.Τ.Σ.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

*... Τ.Α.Σ. ΔΙΑΦΑ... ? ΕΠΙ... Τ.Χ. Τ.Ο.Κ.Ω.Κ. Π.Ι.Φ.Α.Σ.
... ΔΙΑΚΟΦ.Μ.Α.Κ.*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ; ...

*... Π.Α.Δ.Α.Ρ.Κ.Ε.Σ. ... ΕΙΣ... Ε.Χ.Π.Κ.Ο.Υ... Τ... Ε.Μ... Α.Φ.Ρ.Ι.Δ.Ω...
... Π.Ρ.Ο.Ν.Ο.Υ.*

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμνα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*1) ΚΑΤΑ... Τ.Χ. Ν.Υ.Κ.Τ.Α... Τ.Ο.Σ... Π.Α.Σ.Χ.Α... Μ.Ε.Π.Ρ.Ι... Δ.Υ... Φ.Ε.Ν.
2) ... Τ.Δ... Ε.Σ.Π.Ε.Ρ.Α.Σ... 23... Μ... Ι.ΟΥ.Ν.Ι.ΟΥ... Ε.Τ.Η.Μ.Α.Ο.Ε... Ε.Π.Ρ.Ο.
30... 3... Τ.Ω... (50... 3... Τ.Ω...)*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*... ΕΙΣ... Τ.Π.Α.Ρ.Α... Τ.Χ.Ν... Δ.Μ.Η.Ρ.Η.Σ.Ι.Α.Σ... Η... Τ.Ω...
... 23... Μ... Ι.ΟΥ.Ν.Ι.ΟΥ... ΕΙΣ... Τ.Ο.Σ... Α.Δ.Χ.Ι.Σ... Τ.Ω...
... Ο.Ι.Κ.Ι.Ω.Χ.*

2) Πώς λέγεται η φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.) Η... τος.
 Η άσπια "αφαιραφία".....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος; ...
 Ν. Σ. Ο. Ι. και Ηράδης.....

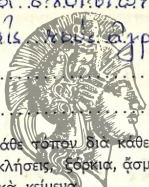
2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
 Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιόν μέρος;

Τά... ζήμι... λαο... από... θηρο... π... αι... Η... πυρά...
 23^{ος}... Ιου... ου... η... ά... κ... τ... α... θάμ... ου...

3) Πώς γίνεται η συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Με... έ... φ... ρ... ο... το... δ... ι... ο... σ... π... ο... ι... ο... ι... ο...
 δ... ι... ο... μ... ο... η... κ... α... α... ι... ο... κ... α... ι... ο... α... γ... ρ... ο... υ... ο...
 (... κ... α... ζ... έ... υ... ρ... ο...
 ... ο... ε... ο... ι...)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, ζόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
 Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Η... δ... ο... κ... ο... ζ... ο... φ... α... τ... ι... α... .. κ... α... τ... α... .. ο... κ... .. 23^{ος}... Ιου... ι... ου...
 ... " ... γ... υ... λ... λ... ο... ι... φ... ύ... λ... λ... ο... ι... φ... ύ... ε... τ... ε... ..
 ... ε... γ... .. ε... τ... ο... ν... .. Α... η... .. Δ... ι... α... η... κ... α... .. η... γ... α... υ... ρ... κ... ε... τ... α...
 ... μ... ε... .. τ... ο... .. ε... α... ρ... ό... ζ... η... ρ... α... .. τ... α... .."

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερώς)

! Ε... η... η... δ... ι... ο... κ... .. ε... η... ι... .. λ... ε... ο... .. Η... ο... ρ... α... ο... κ... α... .. 23^{ος}... Ιου... ι... ου...
 .. (... τ... ο... .. Α... η... ι... ο... .. Ι... ω... α... η... κ... α... υ... .. τ... ο... .. Η... α... φ... α... ι... ρ... α... φ... ό... ρ... ο...)

3) Τί καίονται εις τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

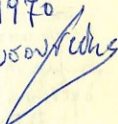
Ἰουδαίων... Μάρτη (κίω κίω, δ.π.φ.α.)...
ἀμύρινα... (ἀμύρινα...)

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Π... ἰών... Ἰούδα... π... σήφρον... ἰ... ἰούδα
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

... ἐ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...
... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ... ἰ...

21.10.1970
Αχρυσου...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ